

Ectopische vaccinia na primovaccinatie van zuigelingen

DOOR A. HOFMANS, HUISARTS TE ROTTERDAM

In het afgelopen jaar werden regelmatig ectopische vaccinia, zogenaamde bijpokken, waargenomen na primovaccinatie van zuigelingen. Deze ectopische vaccinia kunnen overal op de huid en de slijmvliezen zijn gelokaliseerd. De versleping van het virus geschiedt waarschijnlijk meestal langs hematogene weg. De ectopische vaccinia zijn steeds kleiner dan de primaire pokpuisten, terwijl zij vrijwel steeds eerder dan de primaire puisten en meestal zonder litteken genezen. Het aantal ectopische vaccinia, dat bij een gevaccineerde zuigeling werd waargenomen varieerde van een tot enkele tientallen. Het optreden van de ectopische vaccinia geeft vaak aanleiding tot ongerustheid bij de ouders; soms wordt een alarmerend beeld gevonden, waarbij een enkele maal ziekenhuisopname noodzakelijk wordt geacht. Uiteraard moet ook steeds rekening worden gehouden met de mogelijkheid van het optreden van entvaccinia na een vaccinatie. Hierbij wordt het virus dus rechtstreeks van de entplaats naar een plaats elders van de huid versleept. Voor het ontstaan van entvaccinia van de huid is vereist, dat deze geleederd is (trauma, eczeem). Entvaccinia van de conjunctiva kunnen daarentegen ook zonder voorafgaande beschadiging hiervan optreden (*Crone, Van Herwaarden*).

Ten einde enig inzicht te verkrijgen omtrent het vóórkomen van ectopische vaccinia werd op de peildatum — 29 juni 1959 — het totale bestand van alle zuigelingen, onder controle op een der consultatiebureaus voor zuigelingen uitgaande van de afdeling Rotterdam van de Zuidhollandse Vereniging Het Groene Kruis, geanalyseerd. Er bleken 274 zuigelingen onder controle te zijn, waarvan 178 waren gevaccineerd, 81 jongens en 97 meisjes.

96 zuigelingen waren nog niet gevaccineerd, omdat op de peildatum 68 nog te jong waren (jonger dan 8 weken); van 19 zuigelingen was het onbekend of ze waren gevaccineerd (schipperskinderen, kinderen die verder bij de huisarts werden gecontroleerd); 4 zuigelingen hadden ouders met bezwaren tegen vaccinatie van niet principiële aard; 3 zuigelingen hadden ouders met bezwaren tegen vaccinatie van principiële aard en bij 2 zuigelingen bestond een medische indicatie voor het niet vaccineren.

Van de 178 gevaccineerde zuigelingen vertoonden 13 (5 meisjes en 8 jongens) ectopische vaccinia.

Van de 178 gevaccineerde zuigelingen sloeg de vac-

cinatie bij 162 aan na eenmaal, bij 13 na tweemaal en bij 3 na driemaal enten. Het ontstaan van de ectopische vaccinia werd niet beïnvloed door het aantal malen dat de zuigeling werd geënt.

De leeftijden, waarop de zuigelingen werden geënt en het optreden van ectopische vaccinia was:

Leeftijd waarop de zuigeling werd geënt, in weken:	Aantal zuigelingen dat werd geënt:	Aantal zuigelingen waarbij ectopische vaccinia optraden:
8	1	
9	19	5
10	14	1
11	17	4
12	18	
13	14	
14	19	
15	11	1
16	16	
17	13	1
18	4	
19	4	
20	2	
21	1	
22	4	
23	1	
24	2	
25	1	
26	5	1
27	3	
28	1	
31	2	
35	1	
39	1	
44	1	
47	1	
48	1	
51	1	
Totaal	178	13

In tien van de dertien gevallen van ectopische vaccinia was de zuigeling jonger dan twaalf weken. Deze tien gevallen kwamen voor op 51 zuigelingen, die werden geënt op de leeftijd van acht tot twaalf weken. Bij 127 kinderen, ouder dan twaalf weken, traden in drie gevallen ectopische vaccinia op. In een geval werd de zuigeling (26 weken oud) in het ziekenhuis opgenomen.

De conclusie uit deze analyse is, dat het veiliger lijkt, het tijdstip van de primovaccinatie, uitgevoerd met het huidige vaccin van het R.I.V., te verleggen van de leeftijd van acht weken naar die van twaalf weken, zulks in afwijking van de aanbeveling van maart 1959 van de Geneeskundige Hoofdinspectie van de Volksgezondheid.

Crone, R. A. (1959) Ned. T. Geneesk. 103, 660.
Geneeskundige Hoofdinspectie van de Volksgezondheid (1959) Praktische wenken inzake vaccinaties.
Herwaarden, A. van (1959) Ned. T. Geneesk. 103, 1027.

Gaarne betuig ik hier mijn dank voor het werk dat Zuster I. Zwaal heeft verricht bij het verzamelen van de gegevens en aan Dr J. Huisman, hoofd van de afdeling besmettelijke ziekten van de Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheids Dienst te Rotterdam voor zijn adviezen.